

Izhaja:

10. in 25. vsakega mesca.

Dopisi naj se frankujejo.
Rokopisi se ne vračajo.

MIR.

Velja:

za celo leto 1 gold.
za pol leta 50 kr.

Denar naj se pošilja pod
napisom: Izdajatelju
„Mira“.

Vsakemu svoje!

Leto I.

V Celovci 10. junija 1882.

Št. 11.

Slovinci!

Minulo bo skoraj pol leta, kar zahaja moj časnik „Mir“ v Vaše hiše. Lepa zahvala, da ste ga tako prijazno sprejeli, srčno me veseli, da ga tako radi prebirate. Bliža se pa novo polletje in tudi jes se Vam približujem z novo prošnjo: 2000 iztisov „Mira“ se razpošilja med Slovence in veči del med koroške Slovence, — res to je velikol Pa vendar mislim, da mora število naročnikov še zmiram bolj naraščati, ja! očitno rečem, da je živa potreba, naj bi „Mir“ hodil v vsako hišo med vsako družino posebno na Koroškem. Gospoda moja! berite dopis iz Gradca!

Zatorej vse rodoljubne prijatelje in znance lepo prosim, naj pomagajo in trkajo, da se „Miru“ vrata odpro v vsako slovensko hišo: Za petdeset krajcarjev dobivlja vsak naročnik pol leta v svojo hišo časnik, v katerem najde v prav domačej besedi veliko novega za poduk in kratak čas; 50 krajcarjev za pol leta pa vendar še vsakdo lahko premore!

Lepo se zahvaljujem vsem, ki so dozdej „Mir“ podpirali bodi si z naročnino, bodi si z dopisi; posebno se zahvaljujem prostim kmetom, ki so mi dopise pošiljali; to mi je priča, da je „Mir“ kmečkemu stanu segel do živega in to mi daje upanje, da bode „Mir“ donášal veselega sadu! Božja pomoč!

Kdor se misli vnovič naročiti, naj blagovoli naročnino poslati do konca tega mesca junija, da vem, koliko iztisov „Mira“ vprihodnjič potrebujem.

Andrej Einšpieler.

Dr. Vošnjakov govor zastran ljudskih šol na Koroškem.

(Dalje.)

Deželni šolski svet je zavrgel odlok okrajnega šolskega sveta v Celovci, temveč vstregel želji krajnega šolskega sveta na Bistrici in določil, da ima biti nemščina učni jezik. Pri tej priložnosti se je dal okrajnemu šolskemu совету v Celovci obširen poduk, da je on celo narobe zastopil namene deželnega šolskega sveta, in da se ta stvar ne sme tako na tanjko jemati. Tukaj je treba, da se bolj prosto postopa in ne brž od učencev tako veliko zahteva. Okrajni šolski svet pa na to ni molčal, temuč je proti tej določbi deželnega šolskega sveta pismo vložil, v katerem je dokazal, zakaj da je tako zaukazal. Okrajni šolski

sovet celovski, ki je popolnoma nemšk, le njegovega nadzornika je menda nekoliko vest grizla — prej ko ne, je videl in se prepričal, da šola na Bistrici nobenega sadu ne donáša: — ta okrajni šolski svet se je proti krajnemu šolskemu совету oglasil in deželnemu šolskemu совету pod številko 1725 od l. 1878 pisal: „da se mu dozdeva, da krajni šolski svet njegovega odloka ni prav razumel; to je naravno, saj ni dosti psihologično in pedagogično izobražen in ni sprevidel, kam ta odlok meri.“ Iz tega se vidi, da oblastnije na Koroškem niso posebno uljudne in prijazne med seboj, ker okrajni šolski svet krajnemu šolskemu совету očita, da zavoljo tega, ker ni dosti psihologično in pedagogično izobražen, ni razumel, kar mu je okrajni šolski svet naročil. Dalje pravi okrajni šolski svet: „da mora očitane spodbiti in proti temu protestirati, kakor da bi on bil meje svoje oblasti prestopil, ktere prav dobro pozna. On je tega mnenja, da se je le po tem ravnal, kar je deželni šolski svet dne 17. novembra 1872, št. 2714, zaukazal.“

„Okrajni šolski svet mora protest naznaniti“ — protestiranje ali ugovarjanje je, kakor se vidi, na Koroškem prav navadno: Občina, krajni, okrajni šolski svet — vsi protestirajo — okrajni šolski svet mora protest naznaniti, da bi krajni šolski sveti pravico imeli, zoper to, kar se jim na pedagogičnem polji zaukaže, ugovarjati. Ukljub temu pa hoče to, kar krajni šolski svet piše, navesti in spodbijati.“ Nočem prebrati celega ugovora okrajnega šolskega sveta, le nektere bolj imenitne stavke hočem navesti. On pravi, „da krajni šolski svet ne pozna prave naloge in namena ljudske šole; on gleda najprej in morebiti edino le na to, da se otroci naučijo nemščine in le po tej meri sodi, kakošna je šola. Če se pa pri prenapetem navdušenju le za samo nemščino ob enem zanemarja npravna odgoja, genetičen poduk in samostalno mišljenje, na to se krajni šolski svet ne ozira. Seveda človek, ki o šolstvu nič ne razume, takih reči ne vidi. Krajni šolski svet misli, da je ljudska šola učilnica za tuje jezike, kar pa nasprotuje državni šolski postavi.“ Tako piše okrajni šolski svet celovski, in sodi, da bodo otroci v treh letih toliko nemško znali, da se bo moglo z nemškim podukom začeti v drugem razredu. Tedaj tri leta naj bi ostal slovenski otrok v prvem razredu! Ali je to prav iz pedagogičnega stališča? Gotovo ne. (Dobro! na desni.)

(Dalje prihodnjič.)

Kaj nam poročajo prijatelji naši?

Iz Beljaške okolice. Ako dragi bralec od Celovca proti Beljaku potuješ, lesketa se ti tam proti zahodu na Stermci cerkva Sv. Jurja nasproti. Daleč okoli slovi ta kraj zarad svojega mnogo občudovanega razgleda, kajti pred teboj se razprostira Zgornji Rož z Dravo, to svojeglavno „fravo“, dalje proti jugu za Poludnikom Triglava blišče se vrhovi, ako se obrneš proti jugozahodu, vidiš na eni strani pred Dobračem Beljak, na drugi strani Blaško jezero in daleč tam v kotu proti Laški meji se sveti v juternem solncu od pobožnih Slovencev mnogo obiskovana, slavno znana cerkev Matere Božje na sv. Višarjah, ozreš se proti izhodu, pohaja tvoje oko čez Verbsko jezero in se raduje nad lepoto Celovca in Celovške okolice, in od jugoizhoda ti gleda nasproti v nebu strmeča Begunšica, visoko slame Košute, Kazinski in Črni Vrh, svinčnati Obir in drugi vrhovi, vsi zlatorumeni od zahajajočega solnca. — Res veličasten razvid! Zarad tega je pa tudi Stermca tako rado obiskana od gospode iz bližnjih in daljnih krajev, in ne mine lahko solčni dan, da bi ne bil kdo gori in se radoval nad lepoto razgleda. — A cerkva sv. Jurja ne šteje med svojimi obiskovalci samo pobožnih farmanov in drugih občudovalcev stvari Vsemogočnega, ona ima v svojih bukvah še druge tihotapce zapisane, katere ne žene na Stermco pobožnost ali hrepenenje po krasnem razvidu, ampak kateri se hočejo ozirati po darilnici in drugih dragocenostih, katere ona shranjuje. Še ni minulo tri leta, kar je bila lepa monštranca ukradena, in že je zopet primahal tak tihotapec v viharni in deževni noči binkoštnega pondeljka do torka, da bi bil Sv. Jurja sè svojim obiskom počastil (?). Biti je moral usmiljena duša, kajti ni hotel motiti sredi noči blizo 80letnega cerkovnika iz sladkega spanja, da bi mu bil cerkovna vrata odperl, ampak poskusil je sam, da bi bil prišel pod durmi žagrada v cerkev. Že je bil prelomil z močjo, katera bi kaj boljšega vredna bila, jako debel kamnitni prag v tri kose, že je imel pod železnimi durmi tako jamo izkopano, da bi se bil mož srednje postave lahko skoz zmuznil, a gotovo ga je zgodnja zarja, dneva porodnica, prehitela in v daljnem hudobnem delu motila, tako da je moral šila in kopita pobrati in iti — kam? je do sedaj neznano. Govori se, da bi imel tisti biti, kateri je v svoji bogaboječnosti (?) v kratkem času v osem drugih cerkev vlomil ali vlomiti poskusil in to ravno na tisti način, kakor na Št. Jurju tako na Vratih, kakor v Pečah, v Št. Kocijanu nad Štebnom nič drugači kakor v Blačah, pri sv. Osvaidu i. dr. Iz Šent Jurja jo je vrezal, kakor so ga sledili, proti Vrbi. Spremljen je od velikega psa. — Torej pozor na cerkovne prage!

Iz Grabštanjske okolice. (Ni vse zlato, kar se blišči.) Gospod Lučovnik, župan na Žihpoljah, eden tistih nemčurskih Slovencev, ki so župane nagovarjali, naj podpišejo protest zoper gosp. dr. Vošnjaka, — ta Lučovnik je rekel, da bomo Slovenci še modrejši ko Nemci, ako se bojo slovenski otroci v šoli nemško poučevali. Tudi Liberalci in njih časniki venomer trobijo, kako treba je Slovincem znati nemško, ako hočejo

dobro gospodariti in srečni biti. No! hočem pa nekaj povedati, da vsak sam lahko spozna, da so to le prazne besede in zlate limanice, na ktere hočejo nemški liberaluhi in nemčurski Slovenci abotne kmete loviti. — V neki sosedni vesi so imeli že pet županov; tri med njimi — akoravno Slovenci — bili so dobri Nemci, pa vsi tri so gospodarili rakovo pot. Prvi je tako globoko v dolgove zabredel, da je bil prisiljen sinu črez dati, da ni na kant prišel. Drugi je denar na posodo jemal, dokler ga je kje dobil. Ko so ga začeli upniki prijemati in denar nazaj tirjati, šel je k dohtarju v Celovec in vse svoje, kakor stoji in leži, prepustil nekemu tujemu človeku, tako da je zdaj sam gol kakor kukovica. Tretji pa je prišel na kant, da mu je bilo vse zlicitirano in prodano, da je zdaj pravi revež. Lažnjivo je torej, da nemška beseda človeka osreči in obogati. Če mu je res taka, zakaj da pa ti tri Slovenci, ki znajo dobro nemško, niso srečni in bogati? Štrti župan pa je bil trd Slovenec, ki skorej nič ne zna nemškega, ta pa je dobro gospodaril in še zdaj dobro stoji in slovi. Peti, ki še zdaj županuje, je tudi čvrst Slovenec, ki le nekaj nemščino lomi. On sicer hvali Boga, da nekaj nemško zna, pa vendar svoje matere besede ne zamečuje, temveč jo v česti in hvali ima in jo na prvo mesto postavlja. Rad prebira bukve sv. Mohorjeve družbe in slovenske časnike, iz katerih se nauči veliko koristnih reči za svoje gospodarenje; tudi si z branjem slovenskih bukev kratek čas dela in si marsikteri goldinarček prihranja, ktere ga nemčurski Slovenci pri dobri volji zaženó: tako ta župan svoja opravila vestno opravlja, svojo kmetijo lepo obdeluje in njegovo ime dobro slovi daleč okoli. Slovenci! Dobra in lepa je nemška beseda; še potrebnejša pa in še lepša je materna slovenska beseda, s katero Slovenec lahko prebira slovenske bukve in časnike, se nauči marsikaj novih, koristnih reči, si pošten kratek čas dela in v omiki veselo napreduje. Ni torej vse zlato, kar se Slovincem od nemške besede pripoveduje in pisari: Ni vse zlato, kar se blišči.

Iz Št. Janjza v spodnji rožnej dolini. (Leitgeb; vjet tiček; slava deželnemu predsedniku; notar dr. Lavsegger in Drobivnik.) Gospod Leitgeb — menda ravno tisti, kateri je, akoravno ni župan, pomagal v Celovcu odpadlim županom znani protest zoper gosp. dr. Vošnjaka kovati — ta Leitgeb je napravil tisto žago na Rovtah, ki nam Št. Janjsko vodo moti in kazi. Pri komisiji je bil obsojen, da mora 30 gold. kazni plačati in pod v žagi tako napraviti, da ne bode trohice letelo v potok. Ako tega ne spolnuje, napovedala se mu je visoka kazen. — Tiček — tat se vendar vjel! Po vaseh rožne doline so zibovali razne reči: kure, železje, jermenje itd. Neko noč so pri Plažicu zibnili jermeni od ježes, pri Boltižarju kura, — zdaj se razleti glas, da mora tiček — tat biti kje na vesi. Iščejo v Psini vesi, v Št. Janjzu, pa ga ni; v Svetni vesi ga zasledi in zgrabi županov sin, ko je tiček ravno komat že na rami držal, da bi ga odnesel. Zdjaj tiček sedi v luknji in še le toliko vemo, da mu je ime Marček, pa ne vemo še, odkod da je. Za take potepuhe bi pač leskovica novo mešo

pela. — Za to žalostinko pa naznanjam neko novico, ki je vse dobro misleče močno razveselila. Minulo nedeljo se je na semnišču v Št. Janžu oklical ukaz, da se med božjo službo po krčmah ne sme nič točiti, ne igrati in polom narejati. Gospodu deželnemu predsedniku smo vsi — vsi srčno hvaležni! To nič ne de, da se krčmarji in nekteri mladiči malo mrdajo. Krščanski krčmarji za božjo in cerkveno zapoved, za božji žegen in srečo bolj marajo, kakor za grešni dobiček. Mladenci pa, katerim krvavo zasluženi krajcarji tako glasno v aržetu vpijejo, naj pomislijo, da po opravljenej božjej službi za posvetno dobro voljo še dosti časa ostaja in da potem vse veliko bolj diši; tudi tega naj ne pozabijo: Dobre volje — mošnje kolje! — Še nekaj veselega! Kar se v Št. Janžu spominjamo, nikoli nam iz kake kancelije, ali od kterega doktorja ali notarja še ni došlo nikoli slovensko pismo. Prišel je v Borovlje nov notar in po celem okraji naznanil po nemško in slovensko, da je odprl svojo notarsko pisarno. Tudi na svojej pečati ima nemšk in slovenk napis. Gospod dr. Alojzij Lavsegger nam je poslal prvi slovenski dopis. Naj mi gospod notar verjame, da smo tega vsi veseli, da se je s tim slovenskim naznanilom nam vsem prikupil in si naše zaupanje hitro pridobil. Gotovo to ne bode njegova škoda; mi vsi pa tudi drugi Slovenci ga bomo v svojih opravilih radi in z upanjem poiskali. — Poznamo Hodiščane in vemo, da vsi nemščino prav revno lomijo. In ti se štulijo za nemško-liberalce; ja, ja! menda „Mir“ prav ima, da jih luna trka! Cela dolina se jim posmehuje! „Živio“ pa kličemo gosp. županu Matiju Drobivniku; ta jo je nemško-liberalnim Slovencem dobro zasill!

Suha pri Libeličah. (Nov zvon; nov grajščak.) Kakor vselej in povsod pride za solncem dež in za dežjem spet solnce: taka je tudi pri nas. Za denar je trda, časi so hudi, — vendar pa Suški farmani radi darujemo, kar gre za božjo čast in za lepoto božje hiše. Pri farni cerkvi smo veliko poravnali, pa vse je gladko steklo. Lanskó leto smo pripravili nove orgle in cemetni tlak ali pod; zraven pa še dali cerkev lepo zmalati, da se je vse v lepem redu strinjalo. Sklenili smo že tudi, nov 25 centov težek velik zvon kupiti. Nabirali smo po domačej pa tudi po sosednjih farah, in, hvala Bogu in dobrim ljudem! oglasilo se je prav obilo dobrotnikov. Na svetu pa ni vina brez pelina, ni pšenice brez ljulike: taka je tudi pri tej naberi. Tudi pri nas kakor povsod rogovili grdi krščanskemu duhu nasprotni liberalizem, in žalibog ne menjka ga tega grduna še pri takih ne, pri kterih bi se ga bili najmenj nadjali. Eden takih razsvitljenih je celo rekel: Novi zvon ne bo nobenega zveličal. Oj ti šmenčani modrijan! to tudi mi dobro vemo, pa tudi to vemo, da, kdor zvon zvesto posluša, rad po njegovem glasu v cerkev hodi in se po nauku sv. cerkve obnaša, da tak bode gotovo zveličan. Še to je ta modra liberalna glavica rekla: Novi zvon me bode še iz fare pregnal; ta bode po divje pel in strašno bučal, da se z unimi zvonovi ne bode strinjal, to bode grdo, neharmonično zvonjenje. Smuk črez vrh! Počakajmo, kaj bode; gospod Dencel v Mariboru daleč okoli slovi in

bode nam gotovo oskrbel lepo ubrano zvonjenje. Vsi ugovori so prazna neslana kaša in nas niso zmotili. Lepa, srčna hvala naj bode vsem dobrotnikom! Bog bode jim vse darove stoterno povrnil! Sv. Jakob, naš cerkveni patron, bode naše prošnje pri Bogu podpiral. — Sedanji posestnik našega grada „Neuhaus“ baron May je ga prodal nekemu gospodu v Gradcu; ime mu je Reinhold žl. Mohrenfeld. Baron May je bil tujec, trd Nemeč in ne naše katoliške vere. Bog ve, kdo in kaj je novi posestnik?

Iz Brda na Zili. V „Miru“ štev. 8 in 10 me je nekdo od spodnje Zile prav očernil. Pervič: Pri zadnji volitvi za državni zbor sem bil res tudi jes, pa nisem volil z liberalci, kakor se bere v „Miru“, glasoval sem za gosp. dr. Aicheneka; pri c. k. okrajnem glavarstvu v Št. Mohoru se to zamore vsak den zvedeti. Znabiti pa je moj prijatelj mesto volitve za „državni“ zbor hotel le pisati za „deželni“ zbor. No, to pa sam povem. Bil sem tudi pri tej volitvi. Konservativnih volilcev bila nas je le trohica; imeli smo prav za prav enega samega kandidata gosp. Waldnerja iz Vratne vesi, volili smo ga enoglasno vsi, torej tudi jes. Zastran drugega poslanca v deželni zbor žalibog ni bilo nobene složnosti med nami. Eden je volil Petra, drugi Pavla itd. — vse meni neznané može, in jes sem volil gosp. Majerja iz Podkloštra. — Ni resnica, česar me moj prijatelj drugič dolži. Z nemškim Schulvereinom jes svoje žive dni nisem imel kaj opraviti. Nemške knjige, ki jih je poslalo imenovano društvo, je sprosil naš gosp. nadučitelj in bile so v naši šolski bukvarni, prej da sem jes kaj vedel; dasiravno tukajšeni šolski nadzornik teh bukev iz bukvarnice izmetati vendar nimam oblasti. — Slednjič ni res, kar se piše zastran protesta zoper dr. Vošnjaka. Tistega človeka nikoli pri meni ni bilo, njemu plačani goldinar še imam danes v žakliču, in tudi protesta nikoli nisem vidil, kako bi ga pa mogel podpisati?! To je resnica in to naj zve moja žlahta doma v Apačah. Do tebe moj ljubi prijatelj imam le eno prav lepo prošnjo: Bodi prihodnjič bolj pravičen, ne poslušaj vsakega in piši kar je res!

J. Lakonig, župnik.

Iz Pliberka. (Slovencev veselje in hvaležnost; šolske zadeve; letina.) Solnce je prisijalo tudi pred naša vrata, — tako vriskajo in prepevljajo Slovenci prijazne Podjunske doline. Slava in hvala presvitlemu cesarju, slava in hvala visokemu ministerstvu grofa Taaffeja. Trda in huda se je godila našim korenjakom, ki so prišli k vojakom; naši fantje niso znali nemški, predpostavljeni in učeniki niso znali slovensko; zdaj je druga, zdaj znajo korporali in celo oficirji slovensko in tako se našim slovenskim fantom pri nauku veliko ložej godi. Prej so morali Slovenci, ki so imeli v kanceliji kaj opraviti, pa nemško niso znali, od nemških uradnikov marsiktero grenko in debelo požerati in tolmače seboj jemati in jih dobro plačevati. Tudi so dobivali pisma nemško pisana iz uradnij in so bili prisiljeni, nositi jih od Poncija do Pilata, da so zvedeli, kaj v njih stoji vpisanega. Zdaj bode sčasoma zanaprej drugači; Slovencem se bode slovensko dopisovalo, in ž njimi po slovensko obravnovalo. Za to pridob-

ljeno pravico doni po dolini zgorej omenjena slava in hvala in puhti marsiktera molitev proti nebesom! Da bi se le tudi pri šolah skorej na boljše obrnilo, — tako še zdihujemo. V Kazazah je vse čisto slovensko, v šoli se pa le nemščina štuli. Krajni šolski odbor je že dvakrat prosil v Velikovi pri okrajnem šolskem совету, naj postane v Kazazah šola slovenska in naj se šolskemu odboru dopisuje slovensko, — pa vse nič ne pomaga, vse ostane pri starem. Otroci in starši nimajo do šole veselja, zapadajo kaznim in načelnik šolskega odbora mora zavoljo tega veliko grenkih preslišati in veliko sitnost prenašati in to vse po nedolžnem, ker on kazni ne naklada. Slišimo, da se bode krajni šolski odbor s prošnjo obrnil na c. k. deželni šolski svet v Celovci. Tudi si je ta svet napravil pečat s slovenskim in nemškim napisom: „Krajni šolski svet — Kazaze. Edling — Ortschaftschulrath“. — Upamo, da bode ta lepi izgled posnemalo več drugih krajnih šolskih svetov po slovenskem Koroškem! Slovenci! kažimo, da smo Slovenci in da nam je mar za našo milo materno besedo! — Slana in mraz sta fižol in repico nekaj osmodila, rež in pšenica lepo kaže, detele pa travniki se pa le bolj slabo obnašajo. Bog nas varuj hude ure! — Na koncu svojega dopisa naj še to dostavim, da ljudje eden drugega poprašujejo, ali si bral, kar nam je gosp. župan v Medgorjah tako lepo povedal, kako so nemčurski župani vganjali, da so v Celovci — nasprotnikom sedajnega ministertva za ljubo — stempljali tisti grdi protest proti gosp. dr. Vošnjaku? Gg. dr. Vošnjak in Matija Drobivnik „živio!“

Iz Vetrinjske okolice. (Šolske zadeve; nemški Schulverein; poznja delitev; uboj.) Služba družega učitelja v Vetrinji je razpisana. Slovenske kmete je ta novica srčno razveselila; kajti dozdani učitelj je trd Nemeč in ni bil za slovenske otroke. Upamo, da nam bojo poslali učenika, ki bode zmožen tudi slovenskega jezika. Seveda bode „nemški Schulverein“ vse strune napel, pa zmagal vendar le ne bode: Za slovenske otroke ne gre učenik, ki je trd Nemeč. Kaj bi Nemci rekli, ako bi jim za njih otroke postavili učenika, trdega Slovenca ali Laha? — Neka čudna novica se raznaša po celey okolici. Nek gospod, ki naj bolj dela in rogovili za nemško in osemletno šolo, je menda svojo komaj 12 let staro hčer od šole oprostil. On sedi v občinskem odboru in krajnem šolskem совету in je moral svojo prošnjo pač dobro podpirati, da so mu hčerko tako zgodaj iz šole spustili. To skorej ni verjeti; tudi jes tega za gotovo ne trdim, le to je resnica, da ta glas po okolici gre. Če to pa ni res, bode se dotični gospod že oglasil in resnico povedal. — Kotmirški gospod župan je 60 gld. delil med nektere posestnike, katerim sta vlni toča in vihar škodo naredila. Delil se je ta po darovih nabrani denar res nekako pozno in pri tem se je to čudno namerilo, da je bilo ravno tisto nedeljo, ko je „Mir“ v petek popred o tej delitvi nekaj pomrmral, oklicano, da se bode 60 gld. delilo. — Ko to pišem, doleti me strašna novica, da je Jarec v Berdih (Wurdach) svojega sina s cokljo ali zavrnico ubil. Znano je, da je bil ubiti zelo hudoben in popačen, in je bil že kaznovan zavoljo tega, ker je svojega očeta tepel!

Iz Pečnice. (Požarna bramba.) Pogostoma se sliši, da je tam pa tam pogorelo; da je tam pa tam strela udarila, smo že letos brali v časnikih. To me je napeljalo, slovenskim bratom naznaniti, da smo tudi mi napravili požarno ali gasilno stražo ali brambo. Naloga njena je imenitna: Bližnjemu priskočiti in pomagati v sili in nevarnosti; Bogu v čast, bližnjemu v brambo, slovenskemu narodu v slavo! Akoravno smo pa osnovali to požarno brambo, ne pozabimo verni Slovenci sv. Florjana prositi, naj nas s božjo pomočjo varuje požarne nesreče. Zatorej smo 4. majnika sv. Florjana na njegov praznik predpoldnem v cerkvi počestili, popoldne smo pa vsi požarni brambovci v Ločah pri gosp. Božičinji napravili skupno slovensko veselico. Marsikteremu nemškutarju so se sline cedile, ki je videl in slišal, kako pošteno in srčno se Slovenci veselijo in kako lepe slovenske pesmi prepevljajo, da vse cinglja. Bili smo vsi židane volje. Le prehitro so nam pa vesele ure potekle in razšli smo se vsak na svoj dom, — vsi smo pa hvalo in zahvalo dajali tistemu, ki je misel na požarno brambo po kmetih sprožil. Vemo, da ima požarna bramba tudi svoje nevarnosti in napake, ki se v nekterih shodih, „kneipe“ imenovanih, po nekterih krajih nahajajo; tudi to vemo, da je naša požarna bramba slovenska in da nam mora biti slovenska beseda draga in ljuba, — s kratkim: vpeljali bomo v našo požarno brambo kar je hvalevrednega in koristnega, pa se varovali vsega, kar je škodljivega ali nevarnega: Živila naša slovenska požarna bramba!

Iz Glinjan. (Zbor šolske občine.) Od dne 26. aprila t. l. znana šolska komisija je našemu krajnemu šolskemu совету odrekla vsako pravico o šolskih zadevah. Izgovarja se s tim, da stoji z ljudmi v navskrižji, da šolska občina ni te misli in volje, kakor krajni šolski svet. Po tem takem bi moralo ostati nadalje vse pri starem kopitu, to je, naj vse tako ostane, kakor nam je skuhala prejšna liberalna vlada. Ker pa že vsaki sprevidi, da je po starem potu vsak zdaten napredek nemogoč, torej se je cela šolska občina zbrala 18. maja v Glinjah. Prišli so skoraj vsi, ki imajo pravico o tej zadevi odločevati. Vse točke so se prav mirno in v soglasji rešile. Sklenilo se je tole: Prvič: naši otroci naj se podučujejo v pravilno slovenskem pismenem jeziku in potem, ko bodo že kaj znali, naj se zraven slovensčine tudi nemščine učijo; Drugič: šolski čas naj traja šest let, potem pa naj se vpelje nedeljska šola do 16. leta; Tretjič: v Glinjah naj se vpelje dverazredna šola z učenikoma, ki sta izpit ali preskušnjo o znanji slovenskega jezika pred šolsko komisijo prestala. Ravno to je pri deželnem šolskem совету tudi prosil krajni šolski svet v Glinjah in tako si šolska občina in krajni šolski svet nista navskriž. Opomniti še moram, da sedanjemu gosp. učeniku njegovo kmetovanje doma toliko truda in skrbi prizadeva, da bode gotovo zaradi tega prej ali slej, t. j. v kratkem A B C na kol obesil.

Iz Golšovske okolice. (Drava — svoja frava; občinske volitve.) Drava Resenčane že leta in leta hudo nadleguje. Ni dovolj, da je že toliko travnikov in njiv poplasknila in

odnesla, postaja še vedno nevarnejša za njih hiše. Mnogebarti so moledovali in prosili v Celovci, slednjič so bili prisiljeni, se do visokega ministerstva na Dunaji potruditi. Tako je leto dni preteklo od tega, ko je bila komisija od deželne vlade gledat. Ta je spoznala, da je tu nujna potreba in skrajni čas, da se vse potrebno stori in še večja škoda zabrani. Tudi Humčanom je Drava že veliko polja in travnikov pobrala. Letos smo dobili zemljo (inženirja), ki je dobro vse premeril. Bog daj srečo. — Dosedaj se mi za nobeno volitev nismo veliko marali, tako da so vselej pri vsakej volitvi žihpoljski nemčurji si zbrali, kogar so sami hotli. Zato imamo pa že več let tacega korenjaka za župana, ki celo med nemškutarškimi mameluki v Celovci veliki zvonec nosi. Pa vse smo še prenašali mirno in tiho, ali zdaj ko smo zvedeli, da se je za tisti preklicani protest v Celovci tako spenjal, zdaj pa ni drugači, da bodemo pri prihodnji volitvi stopili moško na noge in vse strune napeli, da si izvolimo za župana prostega kmeta, kakor je to bilo nekdanj. Ti prisiljeni kmečki gospodje na nas kmete le radi čez ramo pogledujejo in, da bi bili prav „nobl“, slovenski naš jezik zamečujajo in na vso sapo v nemški rog trobijo. Če Bog hoče in sreča junaška bomo tem visokoglavcem že pokazali pri novih volitvah. Še se spominjamo, kako so vrli kmetje Vetrinjske občine leta 1879 pri volitvi za državni zbor znanega velikonemca in nemško-liberalca Seebacher-Jezernika tako do tal podjali, da on - župan cele občine in deželni poslanec, še za volilnega moža ni bil izvoljen. Toliko premorejo kmetje, če so enega srca in ene volje. Kmetje! izvolite si za župana tacega moža, ki bode z vami Slovenci držal in ne bode z fakcijsko opocijo sedanjemu ministerstvu, ki nam prav dobro hoče in dela, kamnja pod noge nastavljal.

Iz Podjunske doline. (Nemški pevci.) Nemčija je rešena! Ali je mar v nevarnosti? Jes ne vem tega sicer, pa v časih so rekli, v novinah sem bral, to in to se po svetu godi, in verjeli so, kakor bi bil pribil. No v novinah se piše in bere, da Nemčija in njena izobraženost je v nevarnosti, odkar so jeli Slovenci svoje pravice tirjati, in čujte! poslednje dni jim je še celó od ministerstva dopisano, da se bo za naprej v kancelijah s Slovenci slovensko obravnavati moralo. Hem, hem! to pa niso norci! Nemci, pozor, sedaj in sedaj je po vas! Na noge toraj, da vas Slovenci v žlici vode ne popijejo! Ne vem ali le po slučajih ali v previdnosti hude nevarnosti se na binkoštno nedeljo vzdigne kardela nemških (?) pevcev v Velikovci, kakor nekdanji vitezi v križanski vojski, primahajo jo popoldne v slovečo gostilnico pri „Miklavci“, gromenje možnarjev naznanja njih prihod in ponosno stopajo skoz napravljene slavolok, kakor zmagovalni brambovci nemške domovine. Debelo na slavolok načrtani napis pevce pozdravlja:

„Am Strand der Drau das deutsche Lied
In Freud und Leid das Herz durchglüht.“

No, tukaj jih imate Nemce od levega slovenskega brega stare Drave danes na njenem desnem bregu. Slovenci! kaj bote še kaj brodili! Drava, stara slovenska Drava je na en hip nem-

ška, nemške popevke se razlegajo na njenem bregu. Hejsa, Juhej! Nemčija je rešena!

No, no, ljubi „Mir“, bratec moj, ne boj se, nič ni še tako hudega, peli in pili so v dobri volji, poslušalo jih je obilo gospode, zdihovali so na žgečem solnci in potili se v čast nemške kulture, privoščimo jim njih zabave in kratkočase, saj je bil tudi namen tega pevskega shoda vse novošegne hvale vreden, pelo se je in plačevali so vstopnino: „Zur Gründung des Sittersdorfer Schulpfennig-Vereines“. Naj bo, samo to bi jih pobaral: Kdo brodi, kdo se drugim vsiluje? Slovenec ali Nемец? Kje je nevarnost?

(Konec pride.)

Iz Št. Jakopa v Rožnej dolini. (Slepar; tatje.) Čudni časi! Še zmiram nimamo varnosti pred lumparijo in tati. Ni davno, kar pride v kerčmo pri Primku na Reci nek kramar s krošnjo in milo prosi gospodarja, naj mu pet rajniš posodi, ker ima na pošti blago plačati in mu ravno toliko menjka. Primik se da sprostiti in mu posodi pet goldinarjev, za kar mu kramar svojo krošnjo zastavi. Minul je den za dnevom po kramarju ni sledu in krošnja napolnjena z ne vredno ropotijo še zmiram čaka v zastavi svoje rešitve. Slovenci, bodite previdni in varujte se prebrisanih sleparjev. — Pred kratkim so okradli v Črnem Brdu lovsko hišico presvit. kneza Frica Lichtensteina; pobrali so vse plehe ali zamke z duri in še druge reči. Dalej so vlomili v podružno cerkvice pri svetej Jederti, k sreči so bili zapodeni in so v naglici pustili izvzeto monštranco in kelih na altarju. Pred kratkim so vlomili na Humberze pri Šimšančiču in odnesli precej mesovja. Šla je nek tista druhal po dolini dol, je skušala krasti tudi v Podsinej vesi pa je bila odgnana. Vlomljeno in pokradeno je bilo tudi v Bilčovesi pri kramarju Miklavžu, kjer so razun 150 gold. denarja tudi nekaj blaga odnesli. Nekateri domači potepuhi so že na sumu, pa doslé jih ni bilo mogoče prijeti. Bog daj, da se to kmalo posreči občinam in c. kr. oblastim, da se enkrat poverne zaželjena varnost pred takimi strici. Kakor se vidi mora biti banda prav vredjena in dela svoja nevarna opravila v tovaršiji.

Iz Gorenskega. (Tonejec - Samostal †.) Dan pred vnebohodom je bil za nas žalosten dan. Pokopali smo ne samo pri nas znanega in priljubljenega, ampak tudi kakor pisatelj po celem slovenskem svetu slovečega Matevža Tonejeca, ki se je pri spisih Samostal imenoval. Rojen je bil v zgornjih Gorijah na Gorenskem l. 1846; toraj še le 36 let star je svoje blago življenje sklenil, katero je v to porabljal, da bi svojemu rojstnemu kraju, pa tudi sploh slovenskemu prostemu ljudstvu v prid deloval. Ko je bil učitelj na mestnjanski šoli v Celovci, je marljivo pisal „kmetijske liste“, ktere je celovška kmetijska družba v slovenskem jeziku izdajala. Žali Bože, da je ta družba že po tretjem letu slovenski list, ki je bil slovenskemu kmetu v velik prid, izdajati prenehala. Pri tej priložnosti naj sprožim misel, ali bi ne bilo zelo koristno za slovenske kmetovalce, če bi „Mir“, ki je kmetovalcem tako všeč in priljubljen, donášal v posebni dokladi iz nemških „Mittheilungen“ bolj imenitne reči v slovenskem jeziku? „Slov. Gosp.“ donáša tako do-

klado, katero plačuje kmetijsko društvo v Gradcu. Mislim, da bi ta doklada ne bila tako draga, da bi se pa z njo kmetijsko društvo v Celovci koroškim Slovincem močno prikupilo, in bi potem veliko koroških Slovencev k temu društvu pristopilo. — Ko je bil Tonejec na Dunaji učitelj na mestni šoli v Leopoldovem, je marljivo pisal v „Zvon“, „Kres“ in za družbo svetega Mohorja. „Kres“ o njem piše: Iz Tonejčevih spisov nam veje pravi narodni duh, in njegov jezik je celo domač in lahko razumljiv, zatorej se čutimo v sredini domačih Gorenjcev, ako njegove spise prebiramo. Tonejec je v svojih spisih navlašč različne stvari in okolnosti natančno opisoval, kajti on je hotel predočiti običaje, šege, navade, nošo, delo in več reči, ki so dostikrat samo lokalne (krajevne), ali iz teh bi se naj spoznavalo naše krepko nepokvarjeno ljudstvo. — Kako skrben je bil Tonejec za svoj rojstni kraj, kaže to, da je z velikim trudom in tudi s stroški šolo napravil, kjer se deklice kljeplati t. j. špice delati učijo. In sad te šole se že kaže, ker deklice, ki še vsakdanko šolo obiskujejo, si na leto do 30 gld. za špice zaslužijo. Dobra dekla mora biti, če si na leto toliko prislužiti hoče. Da bi se ljudje čebelarstva bolj poprijeli, se je o počitnicah, ko je domu rad prihajal, sam s čebelarijo pečal. Če bi še živel, gotovo bi bil še napravil šolo za izdelovanje jerbasov in korpov, vstanovil bi bil kmetiško posojilnico, kakor so bile njegove blage želje. — Kako priljubljen in spoštovan je bil „Zidankov Matevž“, vsi so ga tako v okolici imenovali, pokazal je njegov sijajen pogreb. Prišli so gospodje iz Ljubljane, Radolice, Bleda, Jesenic, Javornika itd., in vsaki iz okolice, če je le čas imel, je mogel iti k pogrebu, da pokaže spoštovanje do umrlega. Učenke in gg. kolegi iz Dunaja celo so zanj dragocene vence poslali. Koj po pogrebu so njegovi prijatelji 30 gld. za lep spominek nabrali, in sedaj je že čez 50 gld. za ta namen nabranih. Za spominek nabirata župan g. Žumet, in nadučitelj gosp. Žirovnik v Gorijah pri Bledu. — Naj v miru počiva!

Št. Jur pri Kranji. (P o ž a r.) Na binkoštno saboto zvečer smo imeli pri nas strašno noč: vihar, blisk, grom, tresk itd. A vendar je vse lepo minulo, brez hudih nasledkov; le na Visokem $\frac{3}{4}$ ure od nas oddaljene vasi, vdarila je strela v stolp (turn) in cerkev. Cerkev jela je goreti tako zelo, da so le z veliko nevarnostjo ogenj uničili. Pravijo, da je trikrat zaporedoma vdarilo v njo. Visoko je podružnica naše Št. Jurske fare, v tej vasi je rojstni dom prezgodaj umrlega gospoda dr. Pavliča, kterege koroški Slovenci še zdaj s krvavečim srcem pogrešajo. Ob 10 uri zvečer 2. t. m., t. j. v petek pa nas je nenadoma vzdramilo tužno klenkanje zvonov — bil je ogenj! Vničil je posestniku v planjavi poslopja, hišo, hleve in skednje (pode). V hlevu je zgorel 10 letni pastir, 14 goved, 15 ovec in vse kmetijsko orodje. Ogenj je, kakor govorijo, zanetila hudobna roka. Treska, ognja, varuj nas Bog!

Iz Gradca. (O „Miru“.) Dovolite mi, da spregovorim nekoliko besed v zadevi tega lista: Da bo „Mir“ na trdnih nogah in lahko se obdržal, ter uspešno deloval, treba mu bo poverjenikov, t. j. mož, ki bodo naročnike nabirali,

naročnino prejekali ter jo odpošiljali in liste dobivali, toraj imeli isto nalogo, kakeršno imajo poverjeniki družbe sv. Mohora. Ne dvomim, da ste se, velečastiti gospod, obrnili do odličnih mož na Koroškem, naj priporočajo „Mir“ ljudstvu. Ali to je še premalo. Kdor pozna našega kmeta, ve, da ne bode nesel 50 kr. ali 1 gld. morebiti po več ur daleč na pošto, ter hodil po dvakrat na mesec ravno tako daleč po list. Treba pa je še tudi v pošte vzeti, koliko je taci, ki še v svojem življenji ni nikdar denarja pošiljal, ki ne ve, kam se naj obrne. Tak si ne bode lista naročil sam, naj se mu še tako toplo priporoča. Pri taci je treba stvar vzeti v svoje roke, ter mesto jih zanesti denar na pošto. Mnogo pa je tudi taci, ki sicer znajo, kako se denar pošilja, pa se jim preveč vnoža, posebno če so nekoliko bolj od pošte oddaljeni. Pisal je nekda v „Slov. Nar.“ nekdo, da je pri njem nek kmet dobil Preširnove pesmi v roke, ki so se mu tako dopadale, da mu je ponujal za nje precej več nego stanejo pri knjigarjih. Ali ta mu jih ni hotel odstopiti, rekoč, da to knjižico dobi mnogo ceneje in čisto novo tam in tam, naj pošlje tje toliko in toliko denarja. Ali kmet ga še vedno prosi, da mu naj svojo knjižico proda, ker naročiti si jo, mu je preveč neprilичno. Ta mu je ni prodal in kmet si je ni naročil, če ravno bi jo tako rad imel. Kdor je imel priliko priti z našim kmetom v dotiko, bo gotovo pritrđil, da je res naš kmet v tem oziru še vse premalo samostojen. Tej nesamostojnosti pride se pa v okom po povrjenikih. Da nima družba sv. Mohorja povrjenikov, gotovo še ne bi imeli niti $\frac{1}{5}$ toliko udov. Kar se je pa tamkej tako izvrstno obneslo, zakaj se ne bi tudi tukaj porabilo v razširjenje „Mira“? Taki poverjeniki bi pa naj bili, ne samo v vsakej župniji, nego v vsakej vasi bodi po eden ali po več. Če se tako prepreže vsa slov. Koroška s poverjeniki, Boga mi, bilo bi hudo, če ne bi imel v kratkem list obilo naročnikov! Te poverjenike bilo bi naj laglje dobiti, če se pošljejo n. p. tiskane prošnje vsem poverjenikom družbe sv. Mohora, da naj ti prevzamejo še ta posel, ali pa naj nemudoma opravištvu „Mirovemu“ nasvetujejo v vsakej vasi po enega ali več mož, ki bi bili sposobni za ta posel in bi ga tudi hoteli prevzeti.

Kaj pišejo naši časniki?

„Slov. Narod“ pripoveduje, da so Slovenski poslanci iz Kranjskega in Štajerskega pod vodstvom grofa Hohenwarta skupno šli k gg. ministroma grofu Taaffeju in dr. Prazaku, zahvalit se za ministerski ukaz, s katerim se je slovenski jezik priznal sodnijskim jezikom. Gosp. minister Prazak je v odgovoru izrekel svoje upanje, da uradniki ne bodo več delali ovir, naj se praktično izpelje narodna ravnopravnost, ampak se ravnali po njegovem in starejših ministerjalnih naredbah. Dejal je gosp. minister, da bode kakor hitro se mu kaj nasprotnega naznanja, preiskavati dal, zakaj se slovenske vloge ne rešujejo slovenski.

Gosp. ministerski predsednik grof Taaffe poudarjal je, da gg. poslanci se iz istega ukaza

leško prepričajo, da hoče vlada rešiti v prestolnem govoru dano obljubo ter vsem avstrijskim narodom biti enako pravična. Pa ovire so velike in da se kaj stalnega ustvarja, treba previdno in polagoma postopati.

Poslanci so potem gosp. ministerskega predsednika opozarjali, da naučni minister se prav malo ozira na resolucije državnega zbora, ter da ne dela nobenih priprav zaradi neobhodno potrebnih slovenskih srednjih šol. Gospod predsednik je na to spet izrekel, da ima vlada najboljšo voljo, pa da mora pri svojih dejanjih vse okolnosti v poštev jemati in da more le ona določevati pravi trenutek, kedaj se ima korak naprej storiti. Pred vsem je treba, da večina državnega zbora trdno skupaj drži in se ne ruši, potem tudi vlada lahko odločneje postopa.

„Učit. Tovarš“ donáša krasen govor, v katerem gosp. učitelj Tone Brezovnik kaže, „kaj naj učitelj stori, da bojo njegovi učenci zvesti svojemu narodu?“ Jedro tega govora je: Kažimo svojemu narodu? „Jedro tega govora je: Kažimo svojemu narodu? Za povsod, da smo slovenski Avstrijani! Za povsod se Avstrije, za čast svojega naroda potegujemo se povsod in ne pustimo nikjer, da bi se o njem slabo govorilo itd. Ne sramujmo se svojega roda in jezika! Ljubimo svoj rod, spoštujemo svoj materni jezik!“

Kaj dela politika.

Državni zbor je svojo nalogo dobro rešil in srečo državi in prebivalcem. Sami presvitli cesar so to slavno omenili in k neki deputaciji rekli: „Državni zbor bil je jako delaven, ne spominjam se nobenega zasedanja, v katerem bi se bilo storilo toliko, kakor v sedanjem.“ Le to je škoda in obžalujemo, da koroški poslanci niso k temu nič pripomagali. Vsi stojijo pri nasprotni stranki, ki samo le na to dela, da bi ministerstvo grofa Taaffe-ja vrgla in prenapetim Nemcem na krmilo spravila. Slovenci Podjunske, Rožne, Kanalske in Zilske doline — alite, da ta ni po Vašej volji. Povejte to svojim poslancem, ktere so Vam liberalni Nemci in nemčurski Slovenci leta 1879 usilili. Gospodje Lax, dr. Wran in Nischelwitzer ne delajo po Vaših mislih, povejte jim, dajte jim nezaupnice! — Deželni zbori za Štajersko, Tirolsko in Goriško so že sklicani in bojo 12. junija začeli svoje zborovanje. Drugi deželni zbori pa se snidejo menda meseca septembra. — Binkoštno nedeljo se je v Zagrebu obhajala dvajsetletnica pevskega društva „Kolo“; blizo 200 Slovencev je bilo zraven in so bili pod vodstvom dr. Tavčarja iz Ljubljane sijajno in veselo sprejeti. — Novačanje ali rekrutiranje gre v Bosni srečno iz pod rok; generalni štab je že razpuščen in kmalo se vrnejo naši vojaki domu.

Po zunajnih deželah ni nič posebno novega; — na Laškem je umrl 75 let stari Garibaldi, naj hušji sovražnik rimskega papeža in katoliške cerkve. — Angleži se z Irco ne morejo sprijazniti, in tudi morilcev, ki so umorili Candischa in Bourke-ta, ne morejo zaslediti, akoravno je na njih glavo 100.000 gld. postavljenih. — V Egiptu se še vedno bolj meša; turški sultan brani vicekralja, Francozi in Angleži pa

šuntajo puntarske ministre, zatorej dohajajo vsak den druge novice. Naj novejša novica je ta, da bode sklicana evropska konferenca; poslanci vseh evropskih držav se bojo snidli in posvetovali. Ali le ne bojo župo ali juho presolili?

Gospodarske stvari.

Kaj je storiti meseca julija.

Tega mesca se prične žetev. Žeti se mora začeti o pravem času, ne prežgodaj, ne prepozno. Snopovje naj se varno sklada in obvažna, da se preveč ne osuje. Ko mine žetev, začne se ajdova in repna setev. Druga dela v tem mescu so še: lan puliti, krompir, turšice, fižol osipati, košnja itd. Črešenj, višenj si za zimo nasušiti. Kumare se v jesihu za zimo shranijo. Za živinske pašnike so zdaj planine najboljše. Semena vrtnih zelišč se spravljajo. Bučele se vozijo na ajdovo pašo. — Posli so od težkega dela trudni, daj jim boljše jesti in piti, vsaj jesiha med vodo jim zmešaj, da ne bodo preveč same vode žlempali. Glej da dekile ne zaspé, kedar molzejo, in da hlapci tudi po noči konjem klaje veržejo.

Za poduk in kratek čas.

Bila sta dva kmeta poleg eden drugzega, prvi bil je Slovenec, drugi pa Nmec. Nmec je pred nekterimi leti na D. kupil svoje posestvo in ga tako lepo vredil in vravnal, ja rekel bi skoraj prav po gosposko, ali kakor mi pravimo nobel. Kdor je memo šel, ogledal je njegovo pohištvo, njegovo orodje, in njegovo polje, da, na kratko rečem, vse je bilo tako vredjeno, da je človeka mikalo gledati vredbe in naprave. Pa čemu ne bi imel vse po volji, saj je bil dovolj izučen v vseh vedah in znanostih, česar mu je bilo treba vedeti, povrhoma pa je še bil priden, marljiv in varčen, in drugzega mu prav nič ni menjkalo kakor to, da je nekoliko delo na polji sililo ga. Drugi njegov сосед bil je mlad Slovenec, ki je svoje veliko in lepo posestvo na solnčnej strani pododeval za svojim očetom, bil je prav mehkega in blagega serca, pa malo učen v raznih vedah in znanostih. Pehal in trudil se je noč in den, pa vendar mu je šlo vse bolj in bolj pod zlo, ker se v šoli nič ni bil naučil. Lomiti nemški jezik se je malo navadil, pa še tega se je kot otrok le površno naučil in v vsakdanjem življenji pozabil. Njegovo pohištvo je bilo razdrapano, polje zapuščeno, in na kratko rečem vse v nemarnosti; ogledoval in premišljeval je večkrat doma, kako bi začel, pa ni si mogel iztuhtati, pa ni vedel, ker je nemško pozabil, slovenskih knjig pa ni se naučil prebirati. Pridelal je malo žita in krme, zatorej tudi ni dovolj shajal, da bi svoje reči in potrebe poravnal. Zahajal je pa tem bolj k sosedu in se zanašal na njegove sovete, ker mikalo ga je ž njim govoriti in ogledovati njegove naprave. Mnogo se mu je Nmec dobrikal in ga prosil, da bi mu pomagal pri delu. In res Slovenec, dobra duša in mehkega srca, mu je vselej rad obljubil in spolnil, in tako mu je pomagoval, da je Nmec postal mnogo močnej kot on, in da je po malem njegovo posestvo si kupil za majhen denar, njega

pa si je storil za svojega sužnjega. Svoto ali kapital za njegovo domačijo pa si je v svoji oblasti pridržal, da ga je imel otvezanega. Ali ta ni bil omilovanja vredna reva? Zdihoval je: Oh! ko bi me bili v šoli namesti nemškega jezika učili kakove znanosti in vednosti, katere bi mi bile pri mojem gospodarstvu mnogo več koristile, kot nemški jezik!

To jes spoznam tudi sam od sebe. Ako bi se učili v šoli namesto nemškega jezika slovenske bukve urno brati, pisma spisovati, več računati itd., bi meni mnogo več koristilo kot nemški jezik, ker sem ga tako prec pozabil, ko sem iz šole stopil. Ako bi jes skoz Mohorjevo družbo ne bil se nekoliko naučil, ne bi znal nič kot drugi moji sošolci. Poskusi pametnemu Nemcu reči, da naj on svoje otroke pusti slovenski učiti v šoli, no kaj ti bo odgovoril? On poreče! no slovenski se bo pa že naučil, če mu bo potrebno, pa najprej se mora to učiti, kar mu je v njegovem vsakdanjem življenju potrebno. Zato ker Nemci veliko bolj cenijo svoj jezik in svoj narod, ko mi Slovenci, zato pa tudi mnogo bolj napredujejo in zato so premožnejši od nas: Oni pa tudi dobro vedó, da, dokler se bodo Slovenci vkvarjali z nemščino v šoli, da bodo v drugih znanostih zastajali, zato bo temveč njim dobrih služeb ostajalo med Slovenci. Vsak Slovenec, ki v nemški rogtrobi, zapira pot do dobrih služeb svojim rojakom, ptujcem ga pa odpira! Učimo se v svojem narodnem jeziku, in bodimo srčni in pogumni za svoje pravice. No če se bomo kaj pridra naučili, da bomo dobri gospodarji in obrtniki sloveli, gotovo se bodo drugi radi našega jezika poprijeli, da bodo mogli z nami v našej besedi občevati in obrtovati.

Smešničar.

Fant neke dekle je videl, kako hišna gospodinja skuto napravlja, ko je nekobart videl, kako je gospodinja zvarjeno mleko iz lonca v skutnjak vlivala, ho, tu zavpije: O mama, mama, mama, hišna mati imajo tolkaj mleka, da ga že v žakelj lijó.

Kaj je novega križem sveta?

* Binkoštno soboto po noči se je hudo vreme začelo; bliskalo, treskalo in lilo je takó, da si mislil, sodnji den bo. Od raznih strani cele Koroške dohajajo žalostne novice, da je toča pobila in celó strela vdarila. Največ trpela je zgornja dravska in lavantinska dolina, tudi okolica pri Trebnjem in menda pri Rebrci. Bila pa je binkoštna praznike tudi taka soparica, kakor pasje dni. — Binkoštna praznike so imela razna društva svoje izlete na vse strani sveta! Dobro! Pa to je obžalovanja vredno, da se božja služba zanemarja, pohujšanje daje in se posebno pri pevskih društvi narodni mir kali. Slovencev je na Koroškem dobra tretjina; ali ne mora Slovence boleti in vznemirjati, če berejo ali slišijo, kako nemški pevci prepevljajo: Koroška je in ostane nemška. Kdo pa jih hoče vzeti le za eno ped

nemške zemlje? Imejte vi svoje, pa pustite tudi nam Slovincem naše!

* (Ljudje brez zob.) V Cvitavi na Moravskem živi nad 50 let stari hišni posestnik, ki nima nič zob in jih še nikoli ni imel. V drugi hiši ravno v tem kraji ste dve sestri, stari nekako dvajset let, ki še tudi nimate zob. Ti ljudje s svojimi brez zobnimi čeljustmi lahko zvečejo vsako hrano, tudi meso.

* (Narodni dom.) Naznanili smo že, da je upravni odbor društva „Narodni dom“ sklenil prirediti veliko efektno loterijo, katere čisti dohodek se ima porabiti za izvršitev velicega narodnega podjetja. V svojej dne 25. t. m. sklenil je isti odbor nadalje, da se ima prošnja za dovoljenje te loterije vložiti že prihodnji teden, ter je za nakup dobitkov določil izdatno svoto 15.000 gold. — Natančneje bodemo o loteriji poročali v kratkem. Veselo je brati, kako Slovenci vseh dežel marljivo nabirajo za „Narodni dom“. Tam napravijo v ta namen veselico, tu kegljanje, tam tombolo, tu gledališčno igro. Le tako naprej!

Duhovniške zadeve v Kerški škofiji.

Častiti gospod inf. prošt in dekan v Tinjah, Lorenc Serajnik, je imenovan za kapiteljnega dekana v Gospisveti.

Loterijni srečki

od 3. junija.

Gradec	41	7	11	2	36
Dunaj	34	69	64	72	57

Dunajska borza

dné 7. junija.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Papirna renta	76	gld.	55	kr.
Sreberna renta	77	"	20	"
Zlata renta	94	"	10	"
1860 državno posojilo	130	"	25	"
Akcije narodne banke	822	"	—	"
Kreditne akcije	326	"	10	"
London	119	"	85	"
Srebro	—	"	—	"

Tržna cena

Žitne cene so vse po starem, kakor so tiskane v št. 10. — Živinska cena gre pa na viš; k temu tudi pripomore dovoljenje italijanske države, da se sme govedina na Laško zopet vvaževati. V Lavantinski dolini je bilo na živinskih trgih več tujih kupcev. Prepoved, da se živina ne sme iz Rusije in poddunajskih dežel voziti v našo Avstrijo, dobro dela za naše živinorejce. — V Celovci se prodaja sedaj: maslo po 1 gld. 10 kr.; sirovo maslo po 1 gld.; svinjska mast po 82 kr. en kilogram; teleta zaklane po 22 do 24 kr. stari funt; jajec 10 za 20 kr.; en par pišet 60 do 80 kr. Drva bukove 1 gld. 10 kr., borove 75 do 80 kr. en kvadratmeter.